

WWW.JNLIB.P

Год. V.

Број 22.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

УРЕДНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 4. јуна 1895.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

НАРЕДБА

срп. прав. народног Школског Савета од 25. априла 1895. г. бр. ад Ш. С. 72/93. ех 1895., којом се установљују: Правила о полагању испита за оспособљење учитељског знања за женски ручни рад у нар. основним школама на срп. учитељској школи саборској.

§. 1.

У учитељској школи саборској оспособљавају се учитељице за женски ручни рад у нар. основним школама.

§. 2.

Испиту за оспособљење припуштају се:

- а.) свршене приправнице;
- б.) женске беспрекорног моралног владања, које су навршиле најмање осамнаесту годину живота свога, свршиле четири разреда грађанске или више девојачке школе, а вежбале су се редовно годину дана практичном ручном раду под надзором управитеља и учитељице женског ручног рада у овом заводу;

в.) женске беспрекорног моралног владања, које су навршиле најмање 18-ту годину живота свога, свршиле четири разреда грађанске или више девојачке школе, те се најмање две године приватно у ком заводу вежбале практичном ж. ручном раду, што имају право ваљано истаљеном сведоџбом доказати.

§. 3.

Дозволу за полагање редовним ученицама под а) и б) §. 2. даје проф. збор, а приватно спрењеним ученицама под в.) §. 2. Школски Савет по препоруци школ. збора.

Молбенице ради дозволе снабдевене у смислу §. 2. поднашају се почетком месеца маја упра-

витељу завода, који по потреби поднаша исте Шк Савету.

§. 4.

Испитна комисија састоји се из изасланика Шк Савета као председника, управитеља, катихете, професора педагогије и учитељице женског ручног рада.

§. 5.

Испит се обдржава месеца јуна у дан који одреди Школоки Савет по предлогу професорскога збора.

§. 6.

Предмети испита јесу:

- 1.) Наука вере.
- 2.) Педагогија за матере.
- 3.) Методика ручнога рада.
- 4.) Кућарство.
- 5.) Практичан женски ручни рад.
- 6.) Мало црквено појање и певање.

§. 7.

По свршетку испита испитна комисија држи конференцију у којој за све кандидаткиње устанављује:

- а.) оцену из свију предмета.
- б.) општу оцену.

Оцене су: одлично, врло добро, добро, довољно и недовољно.

Општу оцену опредељује количник из броја свију оцена појединих предмета и броја предмета.

Исход испита објављује председник у присуству испитне комисије.

§. 8.

Кандидаткиња, која је на испиту за оспособљење из три или више предмета недовољну оце-

ну добила, може само још једанпут испит из свих предмета и то после годину дана поновити.

Она кандидаткиња, која на испиту за оспособљење из једног или два предмета недовољну оцену добије, међу којима не сме бити женски ручни рад, може поправни испит из тих предмета месеца децембра исте године полагати. Не положи ли том приликом из једног предмета, тада може испит из дотичног предмета тек на свршетку године само још једном поновити, но не положи ли ни из једног од два предмета, тада може још једном при свршетку школске године целокупни испит по ново полагати.

§. 6.

Оцене устанављене у §. 7. увађају се у испитни записник. Записник потписују сви чланови испитне комисије.

§. 10.

Дипломе оних, које су оспособљене за учитељицу женског ручног рада у нар. основним школама, истављају се на основу испитног записника, снабдевају се печатом завода и потписују их председник испитне комисије и управитељ учитељске школе. Дипломе су без биљега.

У дипломе се има навести, да ли је кандидаткиња редовна или приватна ученица била

§. 11.

Испитна пристојба за кандидаткиње под б.) и в.) §. 2. износи 20 фор. (40 круна). Пофторавана целог испита је 10 фор. (20 круна), деловног пофторавана по предмету је 5 фор. (10 круна), за диплому 1 фор. (2. кр.).

Све ове пристојбе имају се у напред положити.

Његово Високопреосвештенство, Г. Епископ бачки Герман Опачић благоизволео је благословити и дозволити јереју Димитрију Теофановићу, па-

роху у Станишћу, да може у место плавога носити црвен појас.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ЧОВЕК ПРЕД МОДЕРНОМ НАУКОМ И ХРИШЋАДНСКОМ РЕЛИГИЈОМ.

По немачким и руским изворима прерадио

Сава Теодоровић, професор и катихета у кр. вел. реалци.

(Наставак).

Но то ћемо међутим још јасније видети, кад посматрамо величину и тежину мозга, на

коју се такођер материјализам позива као доказ за своју горепоменућу тврдњу. Да дакле

WWW.UNILIB.RS

од величине и тежине мозга не зависи ступањ душевних способности, уверавамо се из следећег: било је и има људи, који имају велику, нормално развијену лубању, па су ипак душевно ограничени и обратно (ср. Waitz, Anthropol. I. 300; Prichard, Naturgesch. d. Menschengeschl. I. 304.). Позивање материјализма на анатомију и физиологију врло је несрећно. Компаративна анатомија је показала, да човек нема ни апсолутно ни релативно најтежега мозга. Нормална тежина људскога мозга је 3—3¹/₂ фунте, док је мозак у кита по Рудолфију 5¹/₂ фунти, а слонов по Parault-у 9 фунти, дакле *апсолутно* најтежи; а релативно најтежи мозак је у извесних птица — певачица и пузавица (односај 1: 15; а код човека 1: 48); дакле релативно према њиховој целој телесној тежини имају те птице више мозга него човек. Ко хоће о релативној тежини мозга према целој телесној тежини поближе код појединих животиња и човека да се извести, — нека чита J. Ranke*) (I. стр. 535. и сл.) У размеру према величини и тежини имају одрасли и развијени људи лакши мозак, него ли мали, лаки индивидуи. У овом питању стекао је великих заслуга Бишоф, који је мерно и испоређивао мозгове разних људи. Између осталогa спомиње он мозгове од 15 гласовитих научњака. Максимална тежина износила је у њих 1590 грама, а минимална 1207. Занимљиво је, што на та истраживања сам Бишоф додаје: „ни један мозак од ових, није — како се види — особито тежак; 8 од њих прекорачују заиста средњу тежину; 3 немају средњу, а 4 нижу. На против највећи и најтежи мозгови од 1650, 1678, 1770, 1925 гр. су од обичних непознатих радника. Најтежи, сасвим тачно измерени мозак нашао је Рудолфи у некога сасвим непозната човека, по имену Рустана, од 2222 гр. На основу овакога искуства сматрао је P. Вагнер, да може сасвим оправдано рећи, да особито даровити људи имају доиста лепо развијен мозак, али да се у опште његова тежина не разликује од тежине мозга других добро развијених људи; или другим речима: да се из апсолутне или релативне тежине не може никакав сталан закључак за душевне способности створити.

На завршетку нека је споменуто, да су Рафаел, Санцио и Гамбета, — људи, који су

умели бићег свога духа у уметности и политици и својим савременицима дати, имали таки мозак, који је на сваки начин *испод* средње тежине мозгова њихових савременика заостао. И ако би хтели просити паралелизам између тежине мозга и душевне радње признати, зар то не би скромнога раденика узнело, кад би помислио, да човек нискога занимања још и данас, као што је и за време првог историјског освитка на небу европске историје, прослављене и особито чувене главе величином свога мозга надмашује, — као што је то нико мали, него главом чувени проф. Вурхов на лубањама из швајцарских зграда на кољу (Pfauhlbauten) доказао (J. Ranke, I. с. стр. 541.). Тако ето данас суде најумнији људи и доказују, да се из величине и тежине мозга не може закључивати на паралелну величину душевних способности.

Па како тумачи материјализам делање душе при изгубљеној свести, у сну, у појавама сомнамбулизма? како ли она заиста чудновата и загонетна психичка стања која су позната под називом „*видовишости*“? Имамо сасвим јасних примера, да су неке особе у сну решавале математичке проблеме, за које у будном стању не могуће наћи кључа; знамо даље, да имаде и таквих људи, који су са затвореним очима, спавајући, обављали послове, саставке на папир стављали, не знајући сутра, кад су се пробудили, шта су радили. Па зар то није доказ за саморадњу душе, за њену нематеријалност и супстанцијалност?

Лудило се такођер не може овде као приговор употребити; јер оно није „болест духа“, као што се често означава, пошто душа као просто-духовно биће *по себи* не може оболети; а оно, што може оболети, то су *живци* тела и ремећење живчаног живота условљава из већ наведених узрока некад и узнемирење *душевнога рада* и доводи до разних спољашњих и унутарњих обмана, до погрешних локализација и пројекција, до илузија и халуцинација и најпосле до фиксе идеје, хабитусне лудости и секундарног лудила; а *исцелијашрија је стекла искуство, да се у шакових болесника кратко пред наступањем смрти нормална свест повраћа*. Најпосле, како може бити од одлучне важности за душевну снагу *садржина фосфора*, што са особитим нагласком Молебот („Kreislauf des Lebens“) и Форт („Köblergl und Wissenschaft“) тврде, кад су испитивања показала, да у

*) „Der Mensch“ etc.

мозгу лудака има тако исто фосфора, као и у наметног човека; дочим баш они, који болују од „Rhachitis-a“, дакле пате од фосфора у својим костима и органима, — рано добијају зрело схваћање и способност за душевни рад?“ (Срав. Hurl, „Über den Materialismus 1865.).

Међу осталим приговорима материјализма против хришћанске науке о души, налази се и овај: „*узвишене људске мисли нису ништа друго, до ли вибрације (вибрирање) мозга*“. Међутим чујмо одмах, шта о том пише генијални Dr C. Gubberlet, у својој красној расправи, која је изишла у „Natur und Offenbarung“*) под насловом: „Die Psychophysik“: „пошто смо тако са најчувенијим стручњацима размотрили психо-физичка деловања у њиховим најелементарнијим одношајима, доспели смо до једне тачке, где нам се суделовање *нематеријалнога елемента* при осећању неопходно намеће. Јер сви схваћају живчани процес, на ком се психичка деловања оснивају, као кретање ма које врсте. У стању затегнутости је кретање као што Wundt истиче, органичено на најмање честице, те ове честице, чим се равнотежа поремети, без утицаја друге, нове силе, почну деловати. Што вреди за узбуђеност периферичних живаца, вреди из истога разлога и за централну новчану супстанцију — мозак. Његово тварно деловање може се једино на кретању оснивати. По томе је јасно, да гibaње свакога појединог атома, ишло оно ма у ком правцу, није никакво осећање, нити *мишљење*, него просто гibaње. А и материјалисте фактичко тумаче физичко деловање једино из узајамнога деловања врло многих атома и молекула. Али деловање ма колико многих појединих сила даје се по законима механике сјединити у једну једину резултанту, која је опет оне исте природе, које су и њене компоненте, — дакле кретање материје, а не *мишљење*“ (стр. 725. и сл.). — А учени др. *Кржан* пише о том предмету ово: „ако и постоји физичка свеза међу душевним деловањем и мозгом, не може се отуда ни по каквом логичком правилу закључити, да је мозак непосредни узрок и носилац душевнога рада. Виђење зависи од светлости, а слух од ваздуха; али за то нико разуман неће рећи, да је светлост носилац и непосредни узрок виђењу, или ваздух слуху. Могу се две или више ствари, које су по природи сасвим различне, тесно

спојити и једна на другу утицати, једна другој помагати, или јој сметати у раду; али се појави, који одатле произлазе, не смеју по вољи само једној приписати, или шта више, тврдити, да друга и не постоји. Овакав начин умовања пореметио би све емпиричке науке.“

Ко се коле бавио емпиричким наукама, увидео је добро, како је тешко да се научно разабере, шта може бити узрок овом или оном појаву. Колико има недокучених тајана, којих нећемо никада открити! Искрено говорећи, држимо, да је најважнији разлог, који нас уверава, за што не може мозак бити носилац и узрок непосредном душевном деловању, што је он из многих сваковрсних честица по анатомији и хистологији састављен, као какав најпреплетенији stroj; јер ми овако умујемо: или су све поједине чести мозга *носилац* умних деловања, н. пр. опћих представа и т. д. — или не. Ако се узме прво, онда су сва умна деловања немогућа. Ако је свака честица, из којих се мозак састоји, непосредни носилац и узрок опће умне представе, онда је умна представа подељена међу честице мозга, онда свака честица носи један део умне представе. Ако свака честица носи само један део умне представе, онда престаје оно јединство, које има и мора имати умна представа, да представи свој предмет онако, како смо свесни, да га разумемо; наиме, као нешто цело, нераздељиво, у потпуном јединству. Представа мора бити нераздељива, ако по њој схваћамо њен предмет нераздељивим начином. Да то боље схватимо, узмимо за пример опћу умну представу, којом разумевамо, шта је н. пр. трокут. — Ако је субјект, у ком се налази умна представа, која представља трокут, састављен, те свака чест носи само један део умне представе, која представља трокут, онда је умна представа трокута раздељена на чести. Ако је пак умна представа, која представља трокут, раздељена на чести у субјекту, у ком се налази, онда не може представити трокут онако, да га субјект појми у јединству, као нешто цело, — нераздељиво. Што смо рекли о умној представи трокута, вреди и за све умне представе; а још више у погледу суда, умовања и самосвести. — Ако пак допустимо, да чести мозга нису носиоци умних деловања, онда се више не може тврдити, да је мозак у опће непосредни носилац умних радова. Јер мозак је по анатомији

*) За год. 1880.

и хистологији најпреплетенији строј, у коме имаде безброј честја.

Могло би коме пасти на ум, да је само једна чест непосредни носилац умних деловања, а друге да су само даљи помажући узрок. Али ваља се сетити, да наш разлог остаје непобитан, ако је она чест опет састављена; ако пак није, онда се не може рећи, да је организована материја носилац и једини непосредни узрок умних деловања“ („О postanku čovjeka“ II. стр. 97—99. срав. Ludwig. „Lehrbuch des Physiologie des Menschen“ I. стр. 146.; Claude Bernard, „Introduction à l'étude de la médecine expérimentale“.).

Занимљиво ће бити, да чујемо, како и присталице материјализма у овом питању подобро запињу и признају, да материјализам није у стању, да докаже материјалну природу душе и прави постанак душевних појава.

Др. Шулек вели ово: „ако је душа последица развоја, као што уче материјалисте, онда се намећу питања: ода шта се развија? кад се почиње развијати? Саме материјалисте признају стару изреку: „ex nihilo nihil fit“, — дакле, сваки развитак мора да има клицу, из које потиче. Али баш у том грму лежи зец, што се та клица не познаје, него се само које како нагађа. Само се толико зна, да до сада није нико доказао, да би из чисте материјалне подлоге могли никнути нематеријални душевни појави“ („Područje materijalizma“, „Rad“, ХСП. стр. 34.). Даље наводи ово: „У свима овим изрекама тврди се материјални постанак душе, али се не доказује. То би се доказало тек онда, кад би се предочило, како деловањем можданих ћелија, њиховим гибавњем, и изменом твари, из којих се састоје, постаје н. пр. осећај, помисао, свест и т. д. Физиолози врло

марљиво проучавају делатност мозга; али тога још нису проучили, како из њега ниче и најмањи душевни појав. . . .; физиологија нас никако не учи, како мозак мисли, осећа, жели“ (ibidem стр. 33.)¹⁾. За разјасњење његових навода против материјализма у овом питању, навешћемо пример, кога сам Шулек наводи. Посадили смо жир, да из њега израсте раст. Да семе никне и биљка узрасте, за то је нужно пре свега згодно земљиште и влага, а за тим ваздуха, светлости и топлоте. Све су ово преки услови његова живота, јер би без њих семе или биљка пропала. Но еда ли су ти услови уједно и *шворни узроци* храста? Би л' човек могао од смесе земље, ваздуха, светлости, влаге, и топлоте произвести храстић? Заиста не би, ако не буде још нечега, — *здраве клице у семени*. Али та клица потиче од другог семена. За ово знамо такођер услове његова растења, али не знамо му права *узрока*, не знамо, како је у истини прво семе постало. Исто то вреди и за душу. Живци, крв, кисик и т. д. не *стварају* душе, као што не ствара ваздух, светлост и т. д. клице. Још нешто треба ту да буде, наиме, животна сила, животна клица, или рецимо са материјалистама: „Anlagen“. Каква је та клица, те „Anlagen“, — *штога да како не знамо*. (ibid. стр. 34.).

¹⁾ Ово још боље илуструје и потврђује без сумње мериодавни авторитет, проф. Хиртл, који вели: „анатомију спољашње градње мозга можемо заиста свршеном сматрати, јер се ни на једном другом органу људскога тела није сваки и најмањи знак са толиком опширношћу описао, као баш код мозга. Анатомија *унутарњега* устројства на против, јесте и остаће ваљда за увек књига са седам печата запечаћена и хијероглифима исписана. А што се науке о *функцијама* мозга тиче, сагибају и најемелији физиолози понизно главу и признају, да они о људској души ништа друго не знају, до ли то, да нема крила“. („Lehrbuch der Anatomie“ 12. Aufl. стр. 770.).

БЕСЕДА РАДИ ПОСЕЂИВАЊА ХРАМА.

Готов је био храм величанствен и красан унутрашњост му је обложена била с кедрима ливанским, а у сребру и злату блистала се **свѣтаа свѣтихъ!**

Угодно беше пред Господом дело руку премудрога цара Соломона, на му је и рекао за то Господ: „Услишао сам молитву твоју и изабрао сам место ово, да ми буде домом жр-

тве очи ће моје бити отворене и уши моје пригнуте молитви с места тога, јер сада изабрах и осветих дом тај, да буде име моје ту до века, и биће гу очи моје и срце моје вазда (Парал. 7. 12.).

То је било са старозаветним храмом; и ишао је народ радо и вољно, испуњен је био увек храм шапатом тихе молитве, дизао се је

дим жртве молитвене пред престо Јеховин...

Пређе сенка закона, кад је благодат дошла. Ево нам новозаветног храма, у који се и ми сакуписмо, љепши од љепоте Соломоновијех кедара, узвишенији и величанственији је од старе светиње над светињама. Тамо је око Јеховино било над храмом, е ево ти овде самог Христа на трапези часној и светој, а у форми узвишене тајне хлеба и вина. Па приближите се Господу, и Господ ће се вама приближити.

Ход'те амо и ви мудри и учени овога света, који се ругате са светињама нашим, и у лудости безумља свога говорите: „Нема Бога“ — **нѣма Бѣга**. О лудости и безумља! Виђи грешнице онај тамо лепо дом, па где је зидар што га је сазидао? Где је златар што је начинио тај златни накит, што ти безумне груди краси? Ко држи сунце и месец? Нема Бога? Откуд онда свет? Зар је то дело слепог случаја?

Свет је дело руку божјих, он је његов дом, а ти грешнице у њему обитаваш не припознавајућ домувледице! Плати најам; не новцем већ благодарношћу. Нећеш ли да платиш, седи из дома, да му светињу грехом не испуњаваш и да не наводиш и друге страпцутицом грешног пута тога! Отреси се греха, покај се још док имаде дана, док још ниси позван на суд да најам платиш, ходи цркви да покајању твоме опростења даде, јер иначе: **смѣртъ грѣшникѣмъ люта!** (Лук. 2. 30.).

Ходите амо и ви сиромашни духом овога света, па у простоти ваших и мисли и речи замолите Господа за потребе ваше. Услишати ће Господ простоту речи ваших; Господ воли смирене срцем и прости духом, па им је и рекао за то: „**Блжени нициѣ доухомъ такѣмъ тѣхъ ѣстъ цѣствѣне небесноѣ!**“ (Мат. 5. 4.).

Ход'те амо и ви богаташи што подигосте идол сребра и злата у гордости срца свога; ход'те да чујете речи мирног као јагње, смиренијег од невиности, величанственог Господа Христа: „Лакше ће проћи камила кроз иглене уши него богати у царство небесно“.

Или зар мислиш да богатство твоје не служи на саблазан осталога света? Зар слугама твојима не дајеш прилике да постану лоповима, па да изгубе душу своју, кад виде твоје сребро и злато како се блиста? Но ако хоћеш да поткупиш небесног кључара да те пусти у рај, а ти чини милостињу. Она је

царица добродјетељи. крило је њено лако а над је њезин превосходан, њој се нико не противи. Твоје милостиње изићи ће на памет Богу, ти ћеш се спасти и помилован бити милостиње твоје ради, јер су: **Блжени мѣстивѣи тако ти помѣловани вѣдѣгъ** (Мат. 57).

Приступи амо и ти сиротињо, коју тара борба живота, ходи у ову тврђаву свету и необориву, у коју не допиру звуци светске халабуке. Овде си бар сигурна од крупног гласа твојих господара. Ходи амо па уђи око твоје на оног, кога прободоше, чуј речи, што их зборе божанствена уста. И лицице јазбѣне, имаду, само син човечји нема где своје главе приклонити“. Кад чујеш, свете речи ове, лакше ће бити срцу твоме, лакше ћеш подносити стање своје. Немој жалити што немаш блага, нити жели да нагомилаш у житнице своје, да ти не рече Господ: „Ову ћу ноћ безумнице узети душу твоју“; јер која би вам корист била, да цео свет својим назовете, а изгубите душу своју?

Ходи амо и ти који страдаш с гриже савести, покажи се свештенику, слуги божјем и његова олтара. Отворено му у св. тајни исповести откри ране твоје и болове твоје; и Христос тамо невидимо стоји, слушајућ исповед твоју. Ништа тајити немој, јер онда самом Богу тајиш и двоструки грех имаш. Дошао си болан, немој да болеснији отидеш, дошао си лекару немој да неизлечен отидеш. Здрав од греха дочекај Христа који вели: **глагоу скоро!** а ти да му веселим гласом на сусрет можеш изаћи: **глагоди скоро Гди Иисе!**

Ходите амо и ви болни телом, па се помолите Господу за недуге ваше. Искрено Му се помолите с чврстом вером, непоколебивом љубављу и надом. Чврсто верујте, вера ће вас спасти: „**Вѣра твоѣ спасетъ тѣѣ**“ а Господ ће вам рећи: „**Иди с миромъ**“ (Лук. 5. 35.).

Ходите амо и ви родитељи који чада имате, водите децу своју на извор вечног живота. Чувајте се, јер ћете на страшном суду одговор давати, ако пустите да вам деца странпутицом пођу ваше немарности ради. Тамо нема притворства и изговора, свака ће вам помисао бити као дац јасна, пламени мач Арханђела Гаврила стајаће пред вама, из њега ће правда божја севати као живи огањ. До вас стоји да то не дочекате, радите док је на време: **Дѣлайте, дондеже светъ ѣмате.**

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ходите амо сви људи, ходите у ову не-
обориву тврђу, ходите у ову дивну Нојеву лађу,
да у њеној сигурности пребродимо море жи-
вота. Сви се потопише, који не уђоше у Нојеву
лађу, сви пропадоше који не прибјегоше св.
матери цркви. Ходимо дакле, браћо драга, у
ову свету лађу, којој на кормилу Христос седи,
а на јарболу јој светли часно и свето зна-
мење крста, па у њој пловећи, да пребродимо

ово узбуркано море живота, и да се искрцамо
у сигурно и вечно пристаниште, где не допиру
оркани ни ветрови „идѣже нѣстѣ волѣзѣ, ни
печѣлѣ ни воздиханіе, па да се тамо сјединимо
с Исусом Христом нашим вером, љубављу и
надом, па да с њиме до века будемо.

Амин!

Вел. Писаница.

Мил. Ј. Соларић.

Разночтениѣ въ свѣщенныѣхъ церковно-словѣнскиѣхъ книгахъ.

Пишући „Разночтениѣ“ што ми је дало по-
вода издање Сарајевско сметнуо сам с ума да
је у „Српском Сиону“ од год. 1891 бр. 17.
18. 19. г. Тома Алагић написао чланак „о
прештампавању нашијех црквенијех књига у
Сарајеву“. Из овога се чланка види, ко је био
у одбору, који се бринуо око прештампавања
црквених књига у Сарајеву, и шта му је било
мјерило при прештампавању овијех књига. За
мене је главно што г. Т. Алагић каже да је
одбору служило за рукопис јеванђелије штампано
у Москви од год. 1887 у синодалној типографији,
а апостол је прештампан са издања од год. 1881
штампаног у синодалној типографији у Москви.
Г. Т. Алагић каже за овај апостол: „Редак-
ција овога московскога издања доста је лоша,
јер не гледајући на штампарске погрјешке, има
доста необичних ријечи и реченица, особито
у предговорима“. Ја не бих рекао да је тако
као што каже г. Алагић, јер смо видјели из
„Разночтениѣ“ да је баш апостол такве редак-
ције, којој се не може много замјерати. На-
против пак јеванђелије није тако. Ту се већ
има више замјерати, као што смо могли видјети
и из пошљедњега „Разночтениѣ“. Зато ја ми-
слим да је одбор требао имати више издања
руска пред собом, која су изашла на свијет
влагословеніемъ свѣшѣишагъ сино-
да, па из свијех тијех издања да је бирао оно
што најбоље одговара матици и што је најбоље,
најправилније по језику црквенословенском. Ја
мислим да би се ово смјело чинити. Ја ћу по-
казати примјером како се требало поступати
при овој радњи. У 13. гл. од Матеја 33. стих
гласи у матици овако: Ἀλλήν παραβολὴν ἐλά-
λησεν αὐτοῖς. Ὁμοίᾳ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν ζῆραι, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυφεν εἰς ἀλεύρω

сѣта триа, ἕως οὗ ἐσειώδη ὄλον. У издању од
год. 1875 и 1864 гласи то мјесто црквеносло-
венски овако: **Инѣ притчѣ глагола ѣмъ; по-
довно естъ царствіе небесное квасѣ, егоже
вземши жена скры въ сѣтѣхъ трѣхъ мѣки,
дондеже вскисоша всѣ. У издању пак од год.
1755 и у Сарајевском гласи то мјесто овако:
Инѣ притчѣ глагола ѣмъ: подовно естъ цар-
ствіе небесное квасѣ, иже вземши жена скры
въ мѣчныхъ сѣтѣхъ три, дондеже вски-
соша всѣ. У млађа је два издања сасвијем
добро оно въ сѣтѣхъ трѣхъ мѣки (у три
копање брашна), што одговара потпуно матици
а сасвијем је опет добро по језику црквенос-
ловенском, а напротив оно у издању од год.
1755 и Сарајевском въ мѣчныхъ сѣтѣхъ
три остаје далеко по језику за новим изда-
њима и не само да заостаје него је и погрје-
шно. Напротив пак ја бих из издања од год.
1755 као што је и у Сарајевском издању, оно
иже вземши жена задржао, а оно из два
млађа издања егоже вземши жена изба-
цио. Сваки ће лако видјети да је овдје иже
привезано за квасъ и наравно да онда не
може бити егоже него иже као и у српском
који (квасац) узевши жена, а не којѣга узевши
жена. Из свега се овога види како се могло
поступати при овом послу, да испадне што боље.
Али је одбор са црквенога гледишта то друк-
чије схватио. Он је по свој прилици мислио да је
најновије издање, које је благословом светог
синаода изашло на свијет, и најкоректније по
свему. А је ли то тако? Из наведенога при-
мјера види се да није. Иначе одбор заслужује
свако признање што је свој посао потпуно и
савјесно извршио и тијем српском народу у
онијем крајевима избио бојазан из срца, која**

га је обузимала кад је чуо за прештампавање црквених књига у Сарајеву.*)

Карловици.

Ј. Живановић.

*) Врло штовани г. писац писањем својих „Разночте-

ниа“ чини замашну услугу издањима црквених књига која буду од сад предузимана; јер ће се у овима многа неправилност моћи исправити и избећи после његових ових оштрогледних и стручњачких примедба и исправака. За то га молимо, да своја и користна и занимљива „Разночтења“ изволи наставити.

— Ур. —

ПРЕТЕНЗИЈЕ РИМ. ПАПЕ НА ЕНГЛЕСКУ.

Као што се види рим. папа је посветио последње године свог живота питању о могућности сједињења црква. Отпочев то познатом својом енцикликом, коју је упутио „свим владарима и народима земље“, ¹⁾ затим се сасвим одао тој великој идеји, те необавештени свет једва може да прати документе и дела која излазе из пера стара првосвештеника и штампе Ватикана. Недавно, пред самим Рождеством Христовим издао је пана енциклику, специјално за источне цркве, а сад, на сами дан св: празника пасхе, појавила се нова енциклика упућена специјално „к славном британском народу“. Последња ова енциклика била је од великог утецаја на Енглеску. Очевидно је, историја има своја права; и кад западне цркве, независне од Рима, ни не истичу своју љубав за слободом, фактични историјски центар западног хришћанства и даље чува своје тежње за целим западом. То се особито види из утиска, ког је последња папска енциклика у Енглеској учинила. У исто време, кад папска енциклика, упућена истоку, у ствари никаква утиска није учинила, и остала као глас вапијућег у пустињи, те да у духовној штампи није изашло неколико полемичких чланака о њој, источни православни свет не би ни знао за намере папске, — а нову папску енциклику, коју је упутио папа к британском народу прихватила је енглеска штампа као појав необичне важности. Шта више и такав орган, као што је „Church Times“ који обично брзо прелази преко питања о самосталности цркве, у прошлом броју свом се скоро одушевљава за енциклику, и гледа у њој такав појав, коме равна по својој важности за Енглеску није било од 15 века. „Дух, којим је цела посланица Лава XIII, проникнута, писао је тај лист у прошлом броју, мора тронути свачије срце. У енциклици својој аслује папа прво на религијозне побуде, које су тако силно развијене у свим сталежима наших земљака, и сви, био клир или народ, био

члан англиканске цркве или рим. католичке, у Енглеској, морају признати, да та посланица има таквих савета и поука, и да се на нас с таквим речима обраћа, наспрам којих нико од оних који љубе нашег Господа и Владику не може кад прочита равнодушан да остане“.

Кад би у том смислу проговорила сва енглеска штампа, то би без сумње за рим. кат. првосвештеника не мала задовољштина била, а уједно би то ободрило све пропагаторе римске, који већ давно проричу „обраћење Енглеске к једино спасављујућој цркви“, премда су за доказ тога морали измишљати цифре за годишњу статистику, о броју оних лордова, свештеника и дворјана у Енглеској, који се у крило римске цркве вратили.

Из обзира на тако велику важност, коју приписују у Енглеској новој папској енциклици, а будући да последња енциклика добија и опште-црквени карактер, то мислимо, да ако се осврнемо на њу интересираће и читаоце нашег листа.

Један од разлога, због којих је папска енциклика у Енглеској произвела тако велик утисак, без сумње је то, што се пре појаве њене на све стране јако агитирало. Рим, тај опробани пропагатор, одавна је већ створио особиту методу и спремио терен за такове своје кораке, и у Енглеској је та метода успела не мож' боље бити.

Још у прошлој години почели се тамо појављивати, незнано из каквих извора, гласови, да папа Лав XIII намерава преговарати с енглеском црквом, и ти гласови ширили се све већма и већма, докле се не почеше појављивати и реалнији трагови те агитације. У то време наиме, рим. католички архијепископ енглески, кардинал Воган, покушао је у виду лекције да докаже могућност сједињења Енглеске с Римом, и док енглеска штампа на све стране осуђује ту реч, јавно мњење је било већ толико заинтересовано питањем тим, да је лорд Халифакс могао изрећи своју сензациону беседу, у којој он већ назире

¹⁾ Енциклика *Præclara gratulationis* од 20 Јуна 1894.

решење питања у корист Рима. То је било у фебруару, и кад се терен показао већ довољно широким, јавно мњење најме било већ заинтересовано, јавља се нова папека енциклика, у виду посланице енглеском народу. Тако је претходна агитација учинила своје. А сад погледајмо садржај саме енциклике и у колико садржај исте одговара великим замислима Ватикана.

Читајући ту нову енциклику папе Лава XIII не може се, а да му се не призна да је вештак у тим стварима. У њој је све што само може да троне чувство човечије или узбуди бар љубопитство. Ту ти је усилјавање да докаже сродност и везу, апеловање на историјско сродство Енглеске с Римом; ту ти је израз бола о жалосној подели и нада на могућност сједињења; поред тих туга и нада није пропустио да поласка британској осетљивости знајући на сигурно, да је то слаба страна синова Албиона.

Све је то скрићено; и та енциклика показује предсмртни завештај рим. првосвештеника, који осећа да је крај живота његова на прагу и да му ваља ићи к престолу пастира над пастирима; *а уједно обећава онима, који је пажљиво прочитају индулгенцију на 300 дана*; енциклика се завршује молитвеним обраћањем к народним свитељима Британије, а нарочито Богоматери, да Она погледи на Енглеску, као на своје нарочито „наследје“ и да она исходатајствује да се „одељена браћа“ сједине са једним петинитим стадом, с врховним пастирем „намесника Твога Сина“.

Једном речи енциклика је састављена с оном дипломатском вештином, којом се прославио Лав XIII; те да би помрсили конце наводима и апелима незиним, треба далеко хитрији ум, а у сваком случају неопходно је добро познавање папине логике, чиме се баш велико не могу похвалити житељи Енглеске.

Исказав у почетку енциклике своју искрену љубав према енглеском народу, о чијим великим делима сведочи у стара времена и историја цркве, папа прелази к објашњењу историје ширења хришћанства на британским острвима и труди се да докаже, да британски народ за просвећење хришћанском вером нема ником другом да захвали, још Риму, чије су папе почињући од Григорија Вел. увек гајили према Енглеској традиционалну љубав и очински се бринули о њој. Први апостол у Енглеској био је мисионар Августин, кога је послао Григорије Велики. Међутим папа ни једном речи није споменуо, да је

хришћанство било раширено у Британији још много пре Григорија Великог, најме, да су га мисионари са истока ширили, чему за доказ служи *обичај у британској цркви: свршавати пасгу не по римском, но по источном предању.*

Но указивањем на тај факт, не хармонише са општом цели енциклике, и по том ни са правилима папске логике, за то се то морало сасвим прећутати. И фактично, прећутав тако важан историјски факат, енциклика описује љубав коју су римски првосвештеници гајили према Енглеској, како су јој они давали достојне пастире, и даровите учитеље и за духовне и за светске науке, како су јој обилно помагали својим саветима и достављали све, што је нужно било да процвета у њој црква. С тога је и сама Енглеска у оно време одана била центруму хришћанског јединства, који је усредеређен у лицу римских епископа, а о тој оданости њеној сведоче и јасна факта историје, која не допуштају никаква питања или сумње. Том „жалосном“ одношају задан је удар у XVI столећу, када се бура устанка на цркву, раширила по Европи и од тога времена, од како је Енглеска прекинула везу са апостолским престолом, у њој је почео опадати и вера и морал. И то је јако огорчило папе, па при свем том они се и после тога обринули за Енглеску, надајући се покајању од њене стране. Те мисли обузимале су и садашњег папу, и по његовим сопственим речима, мисао о покушају сједињења Енглеске с Римом зачела се у њему већ у време, док је био римски нунциус у Белгији, а изрази је нашао у садањој енциклици.

У каквом се положају налази сад питање о зближењу Енглеске с Римом, и имали какве основе надати се на успех остварења те цели? Папа је у том погледу велик оптимиста. Основ за уностављење узајамности већ је готов — може се рећи — да већ и само сједињење постоји, премда формалног израза још нема. О том се папа уверио из знакова савременог религиозно-моралног и опће-господарског живота Енглеске. С особитом радошћу папа је дознао да се енглески народ у свом практичном животу труди к остварењу тих идеала, који су предмет усиљених трудова и римског првосвештеника. Тако се у Енглеској посвећује много пажње решењу социјалног питања с целим, да се побољша положај радника, а то је то исто питање; а за успешно решење труди се ујердно и сам папа, исказавши ту бригу и у својој енциклици. На-

учењаци у Енглеској дају велик отпор ширењу рационализма и материјализма, који се сваким даном све то већма шири, према том, „и ми смо, вели папа, често подизали глас свој против тих зала која слабе и паралишу не религију саму, но и саме почетке мисли идеала“.

„Та сличност у намерама оназила се и у другим одношајима, тако да су у самој суштини, Енглеска и Рим два друга, који греду једној и истој цели, усиђено раде к достижењу њеном, дакле два савезника — само по жалосном разумевању, раздјељени су међу собом. И треба само признати то, па ће се та два раздјељена друга опет сјединити и тада под старачким пастирством врховног пастира, опет ће се повратити к том религиозно-моралном процвату, у каквом се она налазила до тужног отпада од апостолског престола.“

То је ето у општим и кратким потезима садржај нове енциклике Лава XIII. енглеском народу.

Ако се узме у обзир та стилистичка вештина, с којом је она написана, и још више тај молитвено патетички тон, којим је она проникнута, то не ће бити чудновато, што је она произвела тако силни утисак у Енглеској.

У осталом енглески се народ увек одликовао својим здравим разумом, који није никад био роб тренутног заноса. Тај здрави разум показао се је и сад, кад је прошао први утисак; он се је показао у том критичном положају, који је он заузео према папској енциклици. Но о томе други пут.

Из „Цркв. Весника“.

Ђ. В—Ћ.

ДОПИСИ.

Из Вилићког протопрезвитерата (*Горњо-карловачка дијецеза*.) И ове године била је исповјед српско-правосл. свештенства вилићког протопрезвитерата у Оточцу, која је са важнога и кориснога рада свога надмашила све дојакошње друге своје; јер после св. литургије и св. исповједи била је свештеничка конференција у парохијском стану оточком, а под предсједништвом администратора протопрезвитерата намјесника Илије Машића. Ту су се претресала и распредала многа и врло важна питања из црквено-народнога живота нашега, која служе успјешно дјеловању у винограду Господњем. У свези с тијем донијели су пастири цркве и народа вилићког протопрезвитерата значајну изјаву своју, којом су једнодушно и једногласно документирали синовску љубав, дубоко поштовање и повјерење, неограничену оданост и приврженост своју Архипастиру своме, и црквеној поглавици својој, Високопреосвештеном дијецезану своме Епископу *Михаилу*. Та изјава у главном гласи овако: — „и као што историја српске цркве митрополије-патријаршије српске карловачке казује и свједочи нама, да је горњо-карловачка дијецеза била сретна и поносна са својима епископима, који су у круни митрополије патријаршије српске били прави бисер; тако и ми као савременици данашњих слика и прилика у српској цркви нашеј ведрим челом поноснога срца ербинскога и чед-

не православне душе наше јавно и отворено исповиједамо, да је и данашњи ревни и неуморни горњо-карловачки епископ Г. *Михаило* један адем камен у круни митрополије-патријаршије српске: јер Високопреосвештени Епископ горњо-карловачки Г. *Михаило*, чим је засјео на дични и славни престол великих предшаственика својих, прва му је брига била, да велику и пространу дијецезу своју упозна у накрет, које је и извео каноничном визитацијом својом по личко-крбавској жупанији у години 1892 и 1893, а у модрушко-ријечкој жупанији и Банији у 1894. години.

Тко је био сретан и имао прилику гледати и посматрати Г. Епископа *Михаила* на важном по цркву и народ врло корисном путу томе, није знао, чему више да се диви и чуди, дали величини духа и говорничком дару, или устрајности тјела; јер би две и три оближње парохије у један дан прешао, и у свакој цркви другу архипастиреку врло красну поуку дао побожној пастви својој, обзиром на одношаје дотичне парохије, кријепећи ју у красном православљу и родољубивој свијести српској.

Не само цркве и парохије, него је на каноничном путу своме и основне школе по примјерима св. Саве посјеђивао Г. Епископ *Михаило*, ма не да види само школске просторије изнутра, него да завири у душу малене и нејаки Српчаци,

да види, како је свештеник вршио катихетску дужност своју.

Дакле твором и збором високопр. Г. Епископ *Михаило* учврстио је ред и рад у цркви и школи; и зорном дисциплином у цркви и ван цркве организовао је своје свештенство, да је оно спремно у свако доба и најљућем непријатељу православне вјере, и народности српке јаки устук дати!

Горњо карловачког Епископа Г. *Михаила* заслуже велика, што се данас у дијецези његовој слободно вије српска застава, која је још 1876. год. најстрожије забрањена била; забрана та важила је све до скора, док није високопреосв. г. епископ *Михаило* мудрим и моћним усливом својим израдио код преузвишенога Бана праведника, г. грофа Куен-Хедерварија, дозволу, да се српска народно-црквена застава на цркве и куће извесити смије и окружницом својом придијалном од 27. јануара 1894. Бр. 316 ех 1894 обнародовао вијест ту.

Па тко не би тако умнога и ревнога, родољубивога и заслужнога Јерарха српскога љубио, поштовао и привржен био душом и тјелом?! За то и српско-православ. свештенство вилићког протопрезвитерата уз израз синовске љубави и неограничене привржености своје дијецезану високопреосвештеном Г. Епископу *Михаилу* кличе: „на дику и корист православној цркви и народу српском на многаја љета?!“

Ова изјава, коју је свештенички збор у целисти поднио љубљеноме дијецезану својој, нашла га је у *Будимпешти*, гђе се брижни чувар православне вјере налазио, да у *горњој кући угарској устане противу црквено-политичких реформала*; одакле је преко председника свештеничког збора милостиво благоизволио удостојити нас Архиепископског одоздрава овим брзојавним рјечима: „Примите и саопштите свештенству моју најдубљу брагодарност за послану ми изјаву: Бог милости нека благослови одана и сложна срца Ваша! *Михаило*, Епископ.“

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

(Барон Самуило Јошика министар око краљеве особе у Бечу), — као што нам јављају — дао је у уторак, 30. маја 11. јуна о. г. у Пратеру тако званој Сахеровој баншти велики ручак, на коме беше и Његова Светост, српски *Папирјарх Георгије Бранковић*. Осим његове Светости беше још 28 званица, међу њима: кр. уг. министар председник *барон Дезидер Банфи*, — заједнички министар финансија *Венијамин Калај*, председник магнатске куће *барон Вај*, председник уг. делегације *граф Теодор Андраши*, главни дворски маршал *граф Антон Сечен*, *граф Фердинанд Зичи*, *граф Јулије Салари*, *граф Гејза Салари*, угарски дворски маршал, и др. Преузвишени домаћин и домаћица својом љубазношћу и усрдним гостопримством одушевише тако све присутне госте, да су се тек доцкан у ноћ разишли својим кућама.

(Радња Епархијских власти у Новом Саду.) — 1. *Епарх. конзисторија бачка* одржала је 24. маја (5. јунија) о. г. под председништвом Његовог Пре-

освећенства Госп. Епископа Германа Опачића своју редовну седницу, у којој су реферисани и решени ови предмети: Узето је на знање постављање Јереја Велимира Грегоровића за администратора парохије ободелог пароха ст. бечејског протојереја А. Поповића. — Узет је на знање отпис вис. министарства просвете којим се тужба Јер. П. П. пароха у П. С. на конзисторију ову враћа као одбијена. — Узети су знање отписи вис. министарства, по којима су М. В. парох у Б. а Д. Т. парох у С. добили државну припомоћ — Препоручени су високо истом ради дочења државне припомоћи Н. Н. парох у Б., Н. К. парох у С. и Ђ. И. парох у В. и две свештеничке удовице. — Одговориће се М. П. Савету у смислу односних аката, кад је на новосадском Ченеју подигнута парохија и кад је и ради чега је расписан стечај да ченејски парох на Ченеју становати мора. — Умољен је Администр. одбор бачки да у будуће из епарх. фонда дозначује путни трошак оним протопрезвитерима, који присуствују испитима веронауке на државним гимназијама и препарицијама у опсегу ове епархије, пошто исте трошкове Саб. Одбор више не ће излагајнице нар.

цркв. фондова да дозначује. — Узет је на знање, отпис висл. саб. одбора, по ком је јереју П. К. сада пароху у Ф. подарено у име лечења из Јерархијског фонда 100 фор. — Са захвалношћу је примљен од Преосвећеног Г. Епископа далматинско историјског Никодима шематизам његове епархије за 1895. — Позвано је на изјасњење срп. правосл. новосадско матрикулско звање због неисправно издатог пописа војнообвезаних лица. — Тужба становника Шандорског Т. М. против тамошњег пароха одбијена је као неоснована; против пак Гл. Кр. који у забрањено му певнички стô и данас улази затражена је политичка интервенција. — Издат је конз. фишкалу на мњење спор молских свештеника у погледу тамошњих парох. сесија. — Одбијена је као неоснована тужба Т. А. и др. становника силбашких против тамошњег пароха-администратора. — Наређен је избор пароха у Силбашу. — За попуњење гложанске парохије расписаће се на ново стечај. — Позват је на изјасњење Ј. Ђ. Ј. пароху у С. у погледу језика, на ком своје цркв. матрикеле води. — Узет је на повољно знање постунак С. С. пароха у К. С. И. који је неке своје проповеди о свом трошку наштампао и бесилатно међу народ поделио, и изјава истога, да ће то и у будуће чинити. — Упућена је цркв. општина у Госпођинци, да за поскурничару постави само такво лице, које парох за достојно прогласи. — Сировешће се М. Ц. Савету призив Т. Д. капелана у С. против конзистор. одлуке; бр. К. 160. ех 1895. — Упућена је цркв. општина у Пивницама да пароху своје не пречи уживање, стојећих тасова у цркви, које му је уживање зајамчено одлуком нар. цркв. сабора од 1875. год. бр. 736. — Одбијена је молба цркв. општине пивничке, да им се парохија премести у нижи разред. — Дозвољено је цркв. општини ст. сивачкој, да женска школека деца могу стајати с десне и леве стране до владичанског престола односно до престола Мајке Војје. — Поново је упућена цркв. општ. у Пачиру да новог црквењака поставити има; тамошњи парох пак строго је опоменут да нази шта и на шта се потписује и шта подноси својој вишој власти. — С негодовањем је одбијена тужба Браће О. из С. против тамошњег цркв. председника. — Осим у неколико непатнијих ствари донесено је решење у 26 бракоразводних парница, од којих је било шест бракоразводних пресуда. —

Епарх. Администр. одбор банки држао је истога дана по подне своју седницу и у истој решно ове предмете: На препоруку вис. Министарства просвете препоручено је подручним општинама дело Бонце Миклоша под натписом „Közizgatási elvi

határozatok egyetemes gyűjteménye“ као згодно помоћно средство за оне, који се администрацијом баве. — У смислу одлуке вис. Саб. Одбора под бр. 1282 ех 1894. издато је епарх. канцеларији сходно упутство гледе иструирања призива који му се подносе. — Узета је за знање одлука вис. Саб. Одбора бр. С. О. 45. ех 1895. којом је поднесени му призив цркв. општ. у Моходу против овог решења бр. АО. 425 ех 1894. у погледу куна земље, одбијен. — Наређена је нова организација цркв. општ. у Д. С. Ивану. — Није дозвољено цркв. општини у Ст. Паланци да прода један део оног земљишта, на ком ће нови парох. дом издати. — Одобрена је обнова $\frac{1}{3}$ скупштинара у Станишићу. — Упућен је парох у Вилову, да пише ректификацију грунтовог укњижења тамошње парох. сесије, која је погрешно на цркв. општину укњижена. — Издато је сходно упутство цркв. општини у Пивницама у погледу наређене тамо политичке езекуције и разреза парохијала. — Упучена је цркв. општина у Парабућу да неисправно издатих 18 фор. тамошњем учитељу Св. Лоичарићу од истог укунити има. — Потврђен је избор новог председника у Силбашу, а администратор тамошње парохије јереј Т. Поповић одбијен са молбом, да се од прописаног на њега у своје време плаћања у епарх. фонд. ослободи. — Узет је на знање рад црквене скупштине петровоселске од 17. (28.) априла о. г. и ради извиђења неких тамошњих рачуна наређен је извиђај. — Одобрена је обнова једне трећине скупштинара у Ст. Сивцу и Сенти. — Узет је на знање рад цркв. општине у Ст. Футогу од 15/27. априла о. г. — Упучена је цркв. општина у Ст. Керу да рачуни о легату пок. Проке Савиног засебно води. — Дозвољено је истој општини да може купити вертхајмову касу. — Дозвољено је цркв. општини у Бегечу да школеку здраду I. и II. разреда оправити може. — Дозвољено је цркв. општинама у Турији у Ст. Кањижи да своје цркве оправити могу: — Дозвољено је овој последњој на образложену јој представку да 1 ланац црквено-општинске земље продати може, по под условом да добивени новац опет у земљу уложи. — Затражена је политична езекуција против нехатних дужника у цркв. општини ст. сивачкој — Дозвољено је црквеној општини новосадској, да свој „убоги дом“ за вишу девојачку школу адантирати може, по под условом, да нови убоги дом за две године подигнути има, а питомцима дотле да даје месечну накнаду од 15 фор. — Позвана је цркв. општана у Каћу, да поднесе извештај о обнови $\frac{1}{3}$ скупштинара, против које је поднесен призив.

Услед реферисања епархијског рачуно ревизора решени су следећи предмети: 1. одобрени су рачуни срп. прав. цркв. општине у Пачиру и Товаришеву за 1895. годину. 2. одобрени су црквени рачуни срп. прав. цркв. општине у Пачиру од 1894. год. — Срп. прв. цркв. општине у Ђурђевицу од 1892—1893. год; срп. прв. цркв. општине у Кисачу од 1887 до 1890. године. — срп. прв. цркв. општине у Ст. Станару од 1886 до I-ве половине 1890. године. 3. враћени су рачуни срп. цркв. општине у Тителу од 1892 год. и манастира Бојана од 1894 год. са ревизорским примедбама ради исправе и објасњења. — 4. да се од стране манастира Ковиља за I. четврт 1895 год. у препису поднесене господарске књиге, високом Саборском Одбору у Карловце на даље развијење поднесе. — 5. изаслат је епарх. рачуноревизор у Суботицу, да тамо на лицу места црквене и закладне рачуне финалише. — 6. црквене и закладне рачуне срп. цркв. општине у Ст. Бечеју од 1894 године издати рачуноревизору на преглед и извештај. — 7. црквеној општини у Пивници издати главну рачунску књигу од 1857 до 1874 год. уз реверз. — 8. упутити епарх. ревизора да на терет г. Тимотије Димитријевића капелана у Суботици за епарх. фонд прописаних 20 фор. у рачуној књизи коначно одпише.

(Окружница св. Синода цариградске цркве против палине енциклике). Грчки лист „Црквена Истина“, орган васељенскога патријарха, јавља, да је св. Синод, старајући се да одржи хришћански народ у догматима чисте вере а у цели да све православне Хришћане сачува од сваког иноземног, православљу страног утицаја, у својој последњој седници поверио архимандриту Григорију Константинопољу (уреднику поменутога листа), Герману Каравангели, Константинопољу Ванцалалиди и ученоме Јордану Каролоди, да саставе нарочиту окружницу, у којој ће се опроврћи енциклика, што ју је скоро објавио папа Лав XIII. Окружницом ће васељенски патријарх посаветовати и поучити православни свет, и, како јављају „Моск. Вѣд.“ из Цариграда, састојаће се из два дела: из историјског увода, у ком ће се историјским фактима побити тврдње папе Лава XIII., и из главног дела, у ком ће се разјаснити разлика догмата источне и западне цркве; а завршиће се свечаним *протестом* православних автокефалних цркава против сједињења с Римом и позваће се сви православни Хришћани, да чврсто стоје у вери својих отаца. Из Церк. Вѣст.

(Педесетогодишњи свештенички јубилеј) прославио је трећи дан Духова г. Димитрије Теофановић,

парох у *Станишићу*. г. Теофановић је сада 75 година а зајаконио га је 1845. г. епископ пакрачки Крагујевић. Као ђакон провео је 12. година на двору епископа бачкога Платона, три године као администратор саборске парохије, а од 1860. год. амо је парох у Станишићу, где ужива опште поштовање. Трећи дан Духова о. г. одслужио је јубилар са још два свештеника и једним ђаконом службу, на којој је држао врло леп прикладан говор.

(„Бранково Коло“). Као што су поштовани читаоци сазнали већ, из приложеног у 20 бр. „Српског Сиона“ позива на претплату, поћети ће 1-ог јула (п. ст. к.) о. г. излазити у Карловци белетристичан лист „Бранково Коло“ под уредништвом познатог и признатог приповедача, професора г. Паје Марковића Адамова.

Белетристичан лист треба свакоме, јер у њему сваки ће наћи понешто што му душа, срце и ум тражи. Такав лист је изван домањаја незграпној руци и немилосрдном ножу политичко-журналистичких касапница. Из његових ступаца извире жубор песме, полеће миомир приповетке, здружен подекад несташницом најведрије шале. Међу ступцима његовим налази ум и мислилаца и учењака свој одељак.

Једном речи, такав лист је сваком мио и драг, свакој кући добро дошао; свакој кући у којој срца има за песму, смисла за приповетку и здраву забаву, а потребе за поуку и науку. У свакој кући, у којој љубави има за српску лепу књижевност „Бранково“ ће „Коло“ заиграти свакога четвртка и у коло своје скупљати све што је племенито, на воли лепо, узвишено и умно.

Најтоплије препоручујемо „Бранково Коло“ и мећемо га на срце Србину и Српкињи свакој.

Бруке беше доста, ал' једаред треба да покажемо, да ово страни српски народ има доста племенитих кћери и синова да одрже један, бар једни свој белетристички лист.

Сваки у свом кругу нека **поради** на скупљању претплатника, и останака „Бранкова Кола“ ће бити сигуран. А то ће значити: наше куће и породице, наше Српкиње, а и Србин има ће за годишњих 5 фор. лепе и здраве забаве и поуке, — а са овог страни Српства скинуће се брука, која га мори без белетристична листа! —

Омладино ђачка! Сад је твоје време; школеке су ферије Сећај се „Бранкова Кола“ на реци сеји својој Српкињи где год се с њом нађеш, реци јој да се и она у то коло хвата, јер рад ње је и заиграно. Реци сеји нек и она каже мајци и баби, да је од Бога грехота а од људи срамота, да толика женска

ерца и руке и толике мушке снаге у народу српском не могу да однегују у врту своје књижевном један цветак, једини цвет: забаве и поуке. Омладино, учини своје!

Родитељи, не ускраћујте ћеркама најлепши украс девојачког стога: здраву, светлу и милу књигу. Мајке, не одбијајте са прага свога учитеља ћеркама својим; учитеља најјефтинијег — од годишњих 5 форината. — Претилатите се на „Бранково Коло“.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Ушла је у штампу „Граматица црквенословенског језика“ својим ученицима саставио Јован Живановић.

Ова је граматица намењена за уџбеник црквено словенског језика у карловачкој богословији. Она ће добро доћи и нашим богословијама у Задру, Цегињу, Рељеву и Београду, те и свима учитељским школама, управе којих завода и овим упозоримо на овај уџбеник.

„Граматица црквено словенског језика“, коју нам даје признати тога поља раденик г. проф. Живановић, награђена је од саборског одбора са 300 фор., а доћи ће нашим богословијама и учитељским школама као озеблом сунце.

Књига ће бити готова до почетка нове школске године.

Наручбине се шаљу једино потписаној штампарии. *Српска Манастирска Штампариија.*

У наклади срп. манастирске штампариије изашла је књижица познатог сентомашког учитеља г. *Ив: М. Поповића:*

„ПЕСМЕ ЗА ДЕЦУ“.

Стр. 64. Цена 20 н.

Штампа и остала израда и ове књижице је на част штампариије, као што су јој и сва досадања издања.

Садржина ће јој бити најчистија храна за децију душу. Песмице њезине пријаће души деце наше

као што је мила јутрења роса нежњоме цвећу. Деца ће им се радовати, учи ће их у сласт и њима племенити душу и срце своје, а радости многе приготовити родитељима својим

Да педагогија захтева за васпитање деце оваких песмица о томе није потребно с наше стране наглашавати.

За то препоручујемо песме г. Поповића свима школама, г. г. учитељима и учитељицама, како у основним школама, тако и у забавишћима.

Препоручујемо их најтоплије родитељима Српчаци наше.

Песме су подељене у VII. одеда, и то I. Моливице, II. Побожност, вера, породица дом и род. III. Честитке и прилагоднице. IV. Правила за живот и за друге разне поуке. V. Годишња времена и предмети из ових VI. Питалице, загометке и шала, VII. Уз игре и телесна вежбања.

Поручбине шаљу се на срп. манастирску штампариију у Карловци

У одлуци саб. одбора бр. 615 ех 1895. у бр. 21. „Српског Сиона“ погрешно је штампано под 3.) 24 фор. 46 н., а треба 25 ф. 46 н.; у главној своти пак треба место 571 фор. 79 н. да стоји 579 ф. 79 н. даље место своте диференције од 238 фор. 34 н. треба 246 ф. 34 н. и најпоеле место 58 ф. 01 н. треба 50 ф. 01 н.

Ради равнања.

Јер наше молбе и опомене до сад учињене према дужницима из прошлих година нису помогле, одлучили смо послати им поштанске мандате на своте које нам дугују било за лист било за уврштене у њему стечајеве и огласе.

Но нам за прву и другу четврт о. г. не пошаље новац до 15-ог јуна, обуставићемо му лист.

Администрација „Српског Сиона“.

ОГЛАСИ.

Бр. 19 ех 1895. Шк. Од.

74 3--3

О Т Е Ч А Ј

На саборској српској вероисповедној сазанској школи Жарковци, овим се стечај ради сталног попуњења расписује.

Од компетентата се тражи, да у сваком погледу имају законом прописану квалификацију.

Са овим местом склопана је годишња плата од 400 фор. а у вр. стап и банта, но с том примедбом, да ће изабрани учитељ, односно учитељица, у уживање своје потпуне плате ступити тек првога Октобра, пошто ће се половина сен

тембарске плате, у смислу изданих наредба још издати удовици преминулог тамошњег учитеља.

Рок стечају излази од првога дана уврштења у званичном листу „Српском Сиону“ па за шест недеља.

Ваљано инструиране молбенице ваља упутити овом шк. одбору.

Из седнице м. шк. одбора, држане у Сомбору 12 (24.) маја 1895. год.

Н. Ђ Вукићевић,
председник.

Бр. 5/895. шк. одбор.

72 3-3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на упражњено досад привр. постављено учитељско место у Срп. Кларији за I. и II. р. срп. мушке вероисповедне основне школе.

Учитељска плата састоји се: у готовом новцу 400 фор. (или 800 круна).

1½ хв. тврдих дрва, сламе пак по потреби. Стап од две собе, кујне, јеловника, подрума, башта за кујну.

Изабраном учитељу спада у дужност школ. уредбом прописане предмете предавати у светој цркви за левом певницом појати, школску децу у цркв. појању обучавати.

Компетовати могу само Срби прав. вере, који су у Сомбору оспособљени, и који су потпуно вични мађ. језику, и појању.

Новизабрани учитељ напустиће своје звање 1/IX по. ст. о. г.

Учитељ ће плату месечно у напред примати.

Рок стечаја је о св. Илији, када ће се и избор обавити. Који се лично представи, има првенство.

Из седнице школског одбора, држане у Срп. Кларији (п. р. Zombolya) 23. априла 1895. год.

Срп. прав. цркв. општина.

Ad. K. 648 ex 1895.

73 3-3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено место *протопрезвитератског капелана у Н. Саду* са годишњом платом од 550 фор; која се из благајнице срп. правосл. црквене општине новосадске прима, и са уживањем половине штале за оне дужности, које сам капелан обави — овим се оствара стечај

Компетенти имају своје добро и инструманте молбенице до 15/27 јуна о. г. потписаној конзисторији подлети.

У Новом Саду 16/28. маја 1865.

Конзисторија Епархије Бачке.

Ad. K. 246/105 ex. 1895.

76 3-3

Е Д И К Т.

Услед бракоразводне молбе Ане Жужане Шлајм рођ. Хорват из Будимпеште, против сунруга јој Лазара (Фрање) Шлајма сада непозната бодравшита — позива се овим речени Лазар (Фрања), да у року од 60. дана рачунајући од првог уврштења едикта овог у повине, потписаној конзисторији или сам лично предстане, или место садањег пребивања свога пријави, пошто ће се иначе против њега поведена бракоразводна парница и без њега окончати.

Из седнице епархијске конзисторије будимске држане у Сентандрији дне 27. априла (9. маја) 1895.

Епарх. конзисторија.
будимска.

82

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

1-3

На основу закључка цркв. скупштине а одобрења сл. адм. Епарх. одбора у Вршцу од 25. јуна 1892 год. бр. Е. 936 II. 252 и од 21. јуна 1894. год. бр. Е. 529 II. 227 расписује се дражба на мањак ради оправке новог крова на св. цркви и генералне репарације с поља, портанске оградe, парохијског стана и ради оправке пове штале и шуле у парохијском стану.

По прорачуну истакнута је цена ф. 3500 а. вр. а.) Дан дражбе јесте Петров-дан т. ј. 29. јуна по ст. кал. у два 2 сахата после подне.

б.) Дражбоваће се писменим понудама, које се имају најдаље до 29. јуна т. г. по ст. кал. председништу цркв. општине у запечаћеној куверти поднети, дражбоватељ је дужан од горе поменуте своте 10% у име јамчевине положити.

в.) Општина задржава себи права поверења према подузетнику.

г.) Јамчевина ће се повратити подузетнику после сављене колаудације. —

д.) Ближи услови, тако исто и нацрт радње могу се до дана лицитације у свако доба код председника цркв. општине видети.

Из скупшт. седнице држане 28. маја 1895. г. у Јарковцу.

Председништво.

Бр. 57/1895.

О Г Л А С.

83 1-3

У смислу одлуке слав. Епарх. школског одбора теминварског од 23. марта 1895. Ad N° ЕШО 106. овим се расписује стечај на упражњено учитељско место на вероисповедној срп. школи, са којим је местом скопчана плата од 150 фор. у новцу; 36 кибли чиста жита; 4. хвата тврдих дрва; 3 ланца I-ве класе ораће земље а на коју учитељ порез плаћа; 20 фор. за пероводство, слободан стан са 2 собе кухином, шталом, комором и т. д. и са пространом баштом.

Изабрани учитељ имаће све школ. уредбом прописане предмете предавати и пофторну школу држати.

Компетовати могу само свршени приправници а и приправнице који су учитељску школу у Сомбору свршили.

Рок стечаја „св. Илија“ ког ће се дана и избор обавити. — Молбенице ваља упутити на председништво цркв. школ. одбора.

Из седнице м. цркв. школ. одбора одржане у Соки 7. маја 1895. о. г.

Председништво.

С Т Е Ч А Ј.

77 3-3

У каначкој српско вероисповедној мешовитој школи има се стално попунити учитељско место.

Плата је годишња: 1.) 300 фор. које учитељ у месечним ратама прима; 2.) 4 ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа и једна башта од 600 □хвати изван села; 3.) 2 хвата тврдих дрва и сламе колико је школи потребно.

За пероводство добија учитељ 15 фор. и за паушал 5. фор. Од великога ће погребна добити 1. фор. а од малог 50 новч. Стан има у школској згради.

На ово место могу компетовати само потпуно квалификовани и који су испит мађарског језика положили.

Дужности су школском уредбом прописане. Молбенице добро инструктиране, треба слати на председника школ. одбора. Рок стечају истеће 28. јуна а избор ће се на Петров дан обавити.

Изабрани учитељ има своје место 1-ог септембра о. г. настуити.

Из седнице школског одбора држане у Канаку 30. марта 1895. год.

Иван Крстић,
председник школ. одбора.

СТЕЧАЈ. 80 2-3

Овим се расписује стечај за учитељицу, на новоотвореној срп. нар. женској школи са 4 разреда у Јозенову.

Годишња плата је учитељици: 350 фор. а. вр. са довољним огревом и 50 фор. у име станице.

Изабраној учитељици спадаће у дужност и држање пофторне школе.

Молбенице са нужним сведоџбама, треба упутити на овомесну цркв. школ. општину до Ивандана, када ће се и избор обавити.

У звање ступа 1. септембра идуче школ. године.

У Јозенову 23. маја 1895.

Цркв. школ. општина.

СТЕЧАЈ. 70 3-3

Оставком примерне учитељице г. Данице Константиновића, остало је место учитељице упражњено, што се овим стечај расписује. Плата је изабране учитељице 600 круна год. у новцу.

1½ хв. дрва и сламе по потреби.

Стан од две собе, кујна и јеловника, с бантом.

Рок стечаја о св. Илији, као и дан избора.

Из седнице школског одбора, држане у Срп. Кларији 23. априла 1895. год. (Zombolya a. p.)

Срп. прав. цркв. општина.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

28 6 26

Илустровани ценовници и прорачуни трошна бесплатно и франко.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожња у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима